

DE PLATE

v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 20

Nr. 12

MAAND december 1991

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM

IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54 of
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

- blz. 324 : J.B. DREESEN : Boek met info over Oostendse hotels uit de Belle Époque-tijd.
- blz. 325 : F. GEVAERT : Van kreekmonding tot verkeerscentrum - 1.
- blz. 333 : J.B. DREESEN : Het nieuw Oostends toerismebureau staat op historische grond.
- blz. 336 : I. VAN HYFTE : Het kerkhof aan de Nieuwpoortsesteenweg.
- blz. 337 : N. HOSTYN : Oostendse muziekmaatschappijen.
- blz. 339 : A. SMISSAERT (+) : Oostende tijdens de eerste wereldoorlog (22).
- blz. 344 : S. IPPEL : De oude Peperbusse.
- blz. 345 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een brondvermelding hoort

DECEMBER I - ACTIVITEIT. Jaarlijks souper en kleinkunstavond

Zoals we reeds, uitvoerig, in ons novembernummer aankondigden gaat ons jaarlijks souper gevolgd door een optreden van het Oostendse koor "Ter Duinen Kantory" door op

zaterdag 7 december 1991 om 19 uur

in het restaurant BENNY, hoek Vlaanderenstraat en Langestraat.

DECEMBER II - ACTIVITEIT. Voordracht met dia en documentatiemateriaal

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot een voordracht met dia en documentatiemateriaal die doorgaat op

donderdag 18 december 1991 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F., Dr. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : OOSTENDE EN 'S HEERWOUTERMANSAMBACHT

De spreker : de heer Jan B. DREESEN, secretaris van de Kring.

Van Jan DREESEN weten we dat hij met niet aflatende ijver speurt naar de oorsprong van onze vroede stede. Het onderwerp van deze avond plaatst ons, eens te meer, in de onmiddellijke omgeving van deze oorsprong.

Op basis van archiefteksten en kaarten schetst hij ons een beeld van 's Heerwoutermansambacht, de streek rond Oostende. Hij geeft er de oorspronkelijke grenzen van aan, vertelt wie Wouterman was, welk het wapen van de ambacht was en gaat dan uitvoerig in op de relatie tussen Oostende en 's Heerwoutermansambacht.

Meteen stelt hij het probleem van de ontstaansdatum van Oostende - 1287 - en dit op basis van een paar oudere dokumenten.

Een onderwerp voor Oostendenaars die interesse hebben voor de oorsprong van hun stad maar dit punt op een meer kritische wijze wensen te benaderen.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Men zegge het voort.

Met deze laatste voordracht sluiten we ons werkingsjaar 1991 af.

Jean Pierre FALISE

BOEK MET INFO OVER OOSTENDSE HOTELS UIT DE BELLE EPOQUE-TIJD

Mejuffrouw ANTONY meld ons het verschijnen, bij een Amsterdamse uitgeverij, van het boek "GRAND HOTELS IN DE BENELUX". Hierin komt er informatie voor over de belangrijkste Oostendse hotels uit de Belle Epoque-tijd. Het boek was beschikbaar bij de Standaard Boekhandel maar reeds uitverkocht. Kan aldaar besteld worden. Prijs is ons onbekend.

PROPAGANDAMATERIAAL VERKIEZINGEN 24 NOVEMBER 1991

Het Provinciaal Archief (Boeverbos Brugge) doet beroep op ons om hen een reeks propagandamateriaal met betrekking tot deze verkiezingen te bezorgen. Mogen wij onze leden vragen ons hierin te helpen. Maak een pakje met de verkiezingsfolders die U kwijt wil en geef ze af in het museum of steek ze in de bus van de secretaris, Rode Kruisstraat 4, Oostende. Schrijf er Uw naam op. Dank bij voorbaat.

J.B.D.

door Ferdinand GEVAERT

DEEL I

1. Inleiding

Eind augustus 1989 begon men met de bouw van een nieuw tramstation aan de Brandariskaai te Oostende. Dit was het begin van de (voorlopige ?) eindontwikkeling van een stadsgedeelte dat een aantal zeer gevarieerde bestemmingen heeft gekend. Men kan stellen : van kreekmond en schorre tot draaischijf van het gemeenschappelijk vervoer.

De kreekmond ontstond na de kunstmatige inundatie van 1584 waarbij de streek omheen Oostende overstromd werd en eb en vloed, storm en springtij meester werden van het achterland.

Naast de inbraakkreek, die later de havengeul van Oostende zou worden, vormden er zich een aantal grote krekken, o.m. de Sinte-Katharinakreek, de Gouweloze en andere Keignaerts.

Van deze streken is het specifiek de monding van de Sinte-Katharinakreek die ons interesseert. Kreekmonding die tot onze dagen het stadsbeeld van Oostende bepaalt.

Het is te danken aan het ontstaan en ontwikkeling van deze kreekmond dat Oostende een enig mooi beeld biedt aan de bezoekende reiziger die het spoorwegstation verlaat of langs de autosnelweg Oostende binnenrijdt. Namelijk, de oude handelsdokken met de gemeerde plezierboten en het prachtig zeilschip, de "Mercator".

Het is niet de bedoeling om in het bestek van onderhavige bijdrage een uitgebreide geschiedenis te brengen van de kreek en dokken (1). Doch, om een kijk te krijgen op de ontwikkeling tot verkeersdraaischijf is het onontbeerlijk dat we een summier geschiedkundig overzicht brengen onder de vorm van een kalender.

2. Geschiedkundige kalender

1584 - Kunstmatige inundatie ten oosten van de stad, vormen van krekken en overstromen van het ommeland. Vervolgens wordt Oostende, door de Geuzen omgevormd tot vestingsstad, hun laatste bolwerk.

1601-1604 - Beleg van Oostende.

1741-1744 - Indijking van de Sinte-Katharinakreek, met afdamming Lantsweertdijk en Poldersluis van de Sinte-Katharinakreek en bouw van een afwateringssluis (zie fig. nr. 1).

1774-1776 - Bouw van een (1ste) handelsdok, vlotdok, in de bedding van de monding van de Sinte-Katharinakreek, met behoud van een watergang voor de afwatering van de polder (later genoemd "Amerikaanse kreek"). (zie fig. nr. 2).

13 juni 1781 - Oostende wordt vrijhaven.

1781 - Bouw 2e en 3e handelsdok in de bedding van de Sinte-Katharinakreek (achter het tracé van de Lantsweertdijk), begin slechten van de zuidelijke vestingswerken (oever van de Sinte-Katharinakreek) van de stad (voor stadsuitbreiding) en uitbreiden van de stad op de zuidelijke oever van de handelsdokken ('t Hazegras). Opwerpen van een zuidelijke eenvoudige vestingsgracht en -wal. (zie fig. nr. 3).

- 1787-1789 - Aanleg eerste oesterparken (2).
- 1817-1820 - Bouw van een schutssluis voor de handelsdokken, ter vervanging van de eenvoudige sluis (deze liet slechts de in- en uitvaart toe bij een gunstige tijstand, d.i. gelijk niveau in havengeul en in het dok), dempen van de oude sluis, graven van het verbindingskanaal Handelsdokken/vaart naar Brugge, bouw van de zuidelijke vestingsgordel (ter vervanging van de eenvoudige wal en gracht (zie fig. nr. 4).
- 1838 - Aanleg spoorweg Gent-Oostende (naar Brussel via Mechelen), voorlopig station buiten de stadswallen (3).
- 1 december 1839 - Eerste, voorlopig, station binnen de stadsmuren.
- 1844 - Eerste (niet-voorlopig) spoorwegstation, op de zuidelijke oever van het 2e Handelsdok (zie fig. nr. 4).
- 1846 - Start van de Oostende-Doverlijn, aanlegplaats aan de Stoombotenkaai (3) (4).
- 1865 - Oostende wordt geschraapt als militair bolwerk.
- 1866 - Aanvang slopingswerken aan de stadswallen (5).
- 1866-1871 - Bouw aanlegkaai voor de pakketboten van de Oostende-Doverlijn op het oostelijk landhoofd van de sluizen van de Handelsdokken, bouw van een zeestation op deze kaai. Aanleg verbindingsspoor tussen het spoorwegstation en zeestation (internationale treinen rijden door tot zeestation). Dempen van het oesterpark VANDERHEYDE (2) (zie fig. nr. 5).
- 1886 - Aanleg buurtspoorweg Oostende-Blankenberge (6) (7) (tracé zie fig. nr. 5, Keizerskaai, brug over de sluizen van de Handelsdokken, zeestation, dijk havengeul, Franse sluis, dijk Franse spuikom/achterhaven).
- 1888-1889 - Hertraceren verbindingskanaal met nieuwe brug aan de Brugse poort, verlengen pakketbotenkaai, hertraceren buurtspoorweg (Keizerskaai, spoorwegstation Oostende-Stad, Oesterbankstraat, nieuwe brug aan de Brugse poort, Franse sluis, dijk Franse spuikom, enz.) (zie fig. nr. 6).
- 1889 - Eerste plannen voor de spoorwegen om alle spoordiensten te centraliseren in één station.
- 1895 - Conventie Staat/Stad Oostende voor nieuwe haveninstallaties, ontwerp bevat de elementen voor een rechtsteekse spoor aansluiting van het zeestation met de lijn naar Brugge (geen internationale treinen over het station Oostende-Stad).
- 1895 - Gedeeltelijk dempen van de Franse spuikom, voor aanleg rechtstreeks spoor naar zeestation.
- 3 november 1896 - Eerste internationale trein rijdt rechtstreeks naar het zeestation.
- 1898-1905 - Bouw nieuwe haveninstallaties, aanleg de Smet de Naeyerlaan en -bruggen, aanleg spooreplacement Oostende-Kaai met 6 sporen en perrons, hertraceren buurtspoorweg (station Oostende-Stad, Vander Sweepplein, de Smet de Naeyerlaan en -bruggen, Demeybrug, Slijkensesteenweg (zie fig. nr. 7).

- 1903 - Bouw van voorlopig houten spoorwegstation Oostende-Kaai, op de oostelijke oever van het Brandarisdok.
- 1904 - Verbreken van de spoorwegverbinding Oostende-Stad/Oostende-Kaai (opbreken brug Brandariskaai).
- 1905 - Verbreden Brandariskaai (zie fig. nr. 7).
- 1900-1907 - Hertraceren verbindingskanaal ten zuiden van de de Smet de Naeyerbruggen, om ruimte te scheppen voor aanleg van spoorbundel).
- 1905-1906 - Bouw van spooroverkapping op Oostende-Kaai.
- 1907 - Sloop van oud zeestation (houten constructie).
- 1908-1913 - Bouw nieuw spoorwegstation Oostende-Kaai, gecombineerd met zeestation en administratieve kantoren voor het Zeewezen.
- 1914-1918 - W.O. I, met veel schade en vernietigingen.
- 1919 - Plannen voor het centraliseren van de spoordiensten te Oostende en uitbreiding van de installaties worden concreter. Zie hoofdstuk 3.
- 1926 - Inrichten tramhalte aan het spoorwegstation Oostende-Kaai, door tramsporen te leggen over de brug van de Brugse poort en zo langs de oosteroever van de Brandariskaai.
- 1932-1936 - Uitvoeren definitieve plannen concentratie van de spoordiensten op Oostende-Kaai, uitbreiden Oostende-Kaai van 6 tot 11 sporen en perrons, uitbreiden spoor-emplacement ten zuiden van de de Smet de Naeyerbruggen, dempen van het Brandarisdok en verbindingskanaal tot aan de siphon van de Conterdam, slopen van de oude stapelhuizen (en politiekantoor na 1954) op de zuidelijke oever van het 1e Handelsdok voor de aanleg van een brede toegangsbaan tot Oostende-Kaai (tot dan slechts over het brugje over de sluizen van het 1e Handelsdok), bouwen van een locomotievendepot en aanleg van het rangeerstation "Oostende-Zeehaven" (zie fig. nr. 8).
- Oktober 1935 - Alle treinen, met uitzondering van de richting Torhout, vertrekken en komen aan op Oostende-Kaai.
- 1935 - Hertraceren van de kustlijnen van de buurtspoorwegen, om halte dicht bij het spoorwegstation Oostende-Kaai te brengen (tracé : E. Feysplein - voormalig Vander Sweepplein - Kapellebrug, Vindictivelaan - voormalige Keizerskaai - Sint Petrus en Paulusplein, Jozef II straat, H. Serruyslaan, M.-J. Plein, met halte tegenover het "Waterhuis", genoemd "Oostende-Kaai" (zie fig. nr. 8).
- 1936 - Start autoveerdienst Oostende-Dover, voorlopig terminus op de Oosteroever (8).
- 1937 - Plan om één centraal buurtspoorwegstation in te richten nabij het spoorwegstation Oostende-Kaai. Plan om nieuw goederstation van de buurtspoorweg in te richten aansluitend aan het emplacement van Oostende-Kaai.
- 1938 - Begin aanleg nieuw spoor naar Torhout, aansluitend op de sporen van Oostende-Kaai, om Oostende-Stad te kunnen sluiten.
- 1939-1940 - Bouw van een carferrystation op de Stoombotenkaai.

- 1940-1945 - W.O. II. Alle spoordiensten terug naar Oostende-Stad.
- 1946 - Alle spoordiensten terug naar Oostende-kaai, met inbegrip van de lijn naar Torhout. (Goederenstation aan de Spoorwegstraat blijft voorlopig in dienst tot bouw van nieuw goederenstation - het huidige).
- 1946 - Aanleg oprit van de Brandariskaai naar de de Smet de Naeyerlaan (Goede Windhelling), eerste fase van de aanleg van buurtspoorwegstation dicht bij Oostende-Kaai (zie 1937 en fig. nr. 8).
- 1951 - Nieuw goederenstation van de spoorweg aan de Conterdamkaai.
- 1952 - Afschaffing van de goederendiensten van buurtspoorweg, noodzaak voor nieuw goederenstation voor deze dienst vervalt.
- 1953 - Eerste carferrybrug in dienst (carferrystation).
- 1954 - Aanleg autosnelweg E-5 bereikt Oostende. Aanleg van verlenging van deze tot aan het spoorwegstation Oostende-Kaai.
- 1954 - Nieuw tramstation aan de Brandariskaai in gebruik. E. Feysplein wordt vrij van tramdiensten. Nieuw tracé : H. Serruyslaan, zuidelijke oever 2e en 1e Handelsdok, station Brandariskaai, Goede Windhelling, de Smet de Naeyerbrug, Demeybrug, Slijkensesteenweg.
- 1955 - Voormalig spoorwegstation Oostende-Stad, toen "Alberthal", wordt gesloopt.
- 1969 - Bouw nieuw dienstgebouw van de buurtspoorweg op het tramstation aan de Brandariskaai.
- 1971-1976 - Dempen Visserskreek, bouw nieuwe sluizen voor de oude handelsdokken (Mercator Jachtdok), rechtstreekse verbinding carferrykaai/pakketbotenkaai, uitbreiden en aanleg stationsplein met halten voor stadsbussen (zie fig. nr. 9).
- 1989 - Start bouw nieuw tram- en busstation van de Vlaamse Vervoermaatschappij "De Lijn".

-
- (1) Een boek van de hand van de heer Daniël FARASYN, gewijd aan de geschiedenis van de handelsdokken te Oostende is in voorbereiding en zal binnen afzienbare tijd verschijnen. Hierin brengt de auteur de volledige geschiedenis van deze dokken en aanverwante stadsdelen.
- (2) Norbert HOSTYN, Het Oostends Oesterboek, De Plate, Oostende, 1978.
- (3) F. GEVAERT, Anderhalve eeuw spoor en stations te Oostende, Tijdschrift De Plate, jg. 19, nr. 6-8, Oostende 1990.
- (4) R. VERBANCK, Van de oude naar de nieuwe Visserskaai, Ter Cuere Jaarboek 1976, Bredene 1977.
- (5) D. FARASYN, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse zeedijk 1830-1878, De Plate, Oostende 1979.
- (6) R. VANCRAEYNEST, De tram maakte de kust, Oostende 1985.
- (7) F. GEVAERT, 100 jaar tram te Bredene, Bredene 1986.
- (8) F. GEVAERT, Oostende ferry-haven, van lo-lo tot ro-ro, Ter Cuere Jaarboek 1987, Bredene 1988.

(wordt vervolgd)

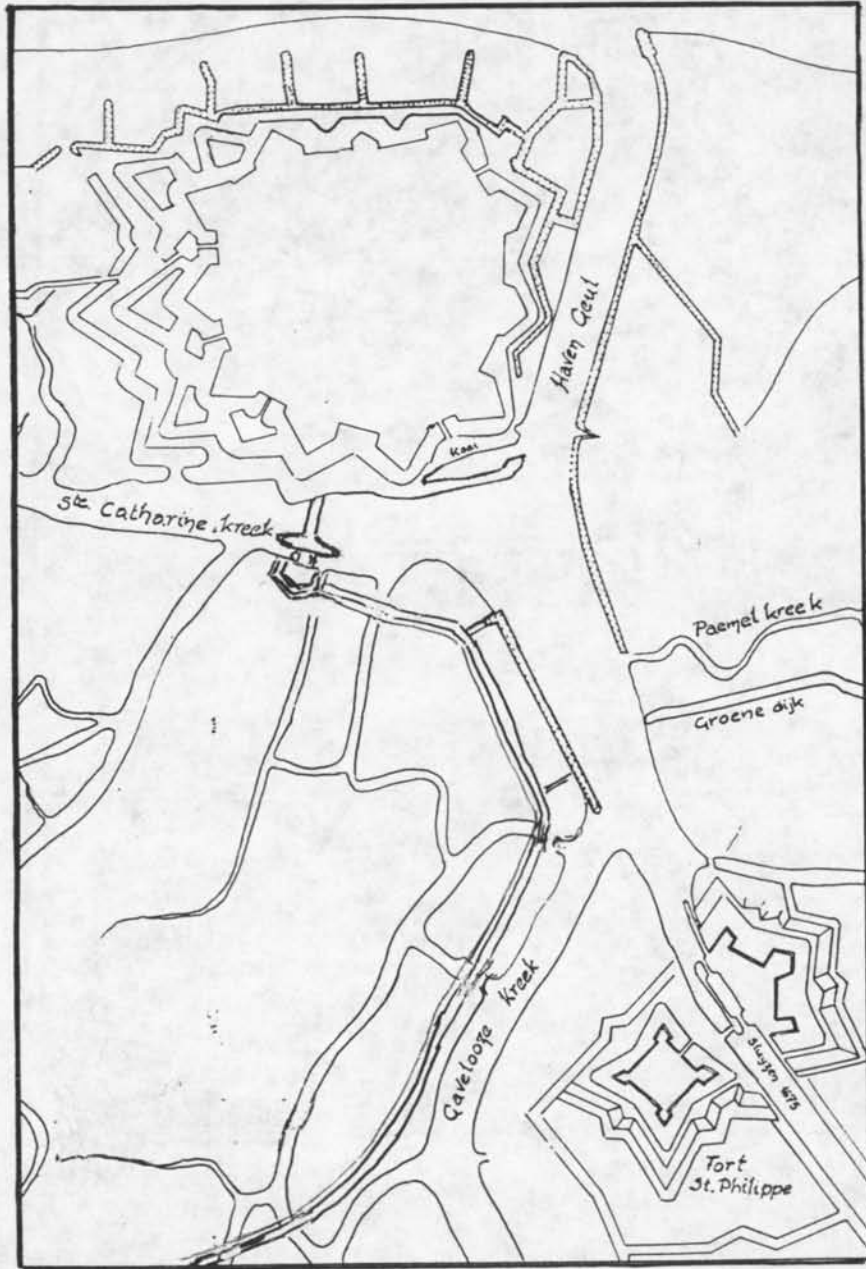

Fig. nr.1. Oostende en ommeland

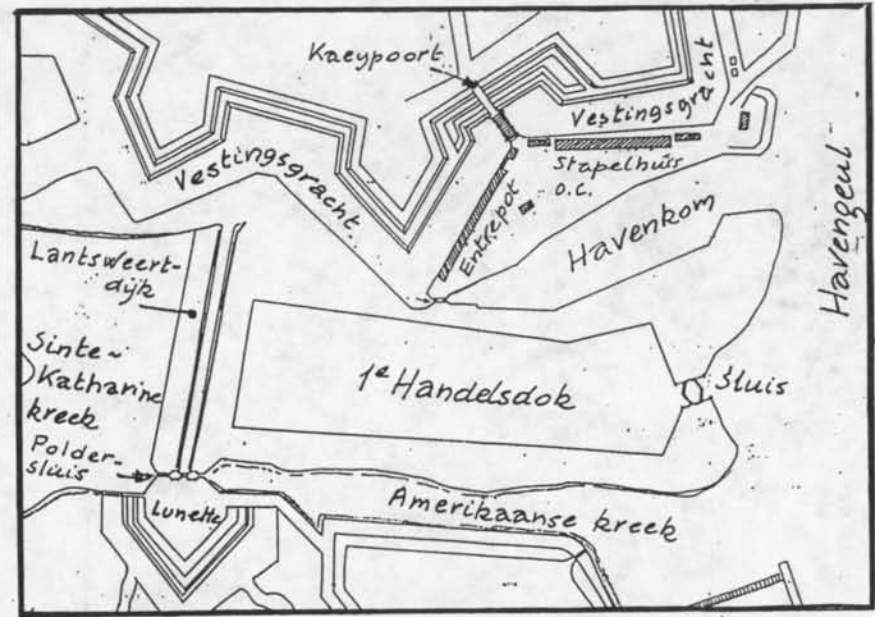

Fig. nr. 2, 1771, 1ste Handelsdok.

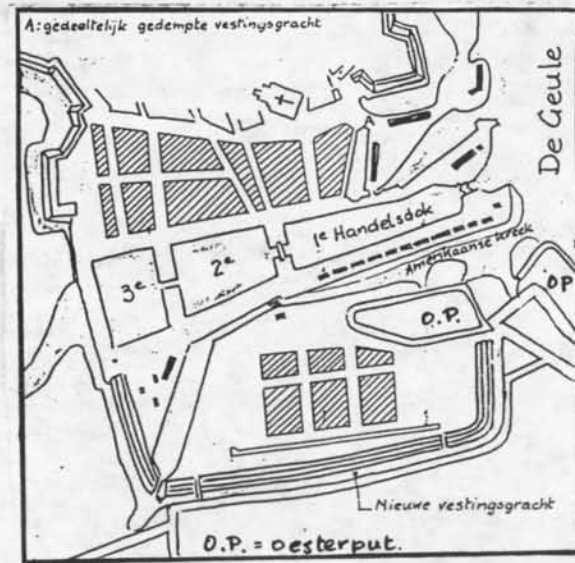

Fig. nr. 3. 1789.
 Stadsuitbreiding.

Fig. nr. 4. Dostende, 1850

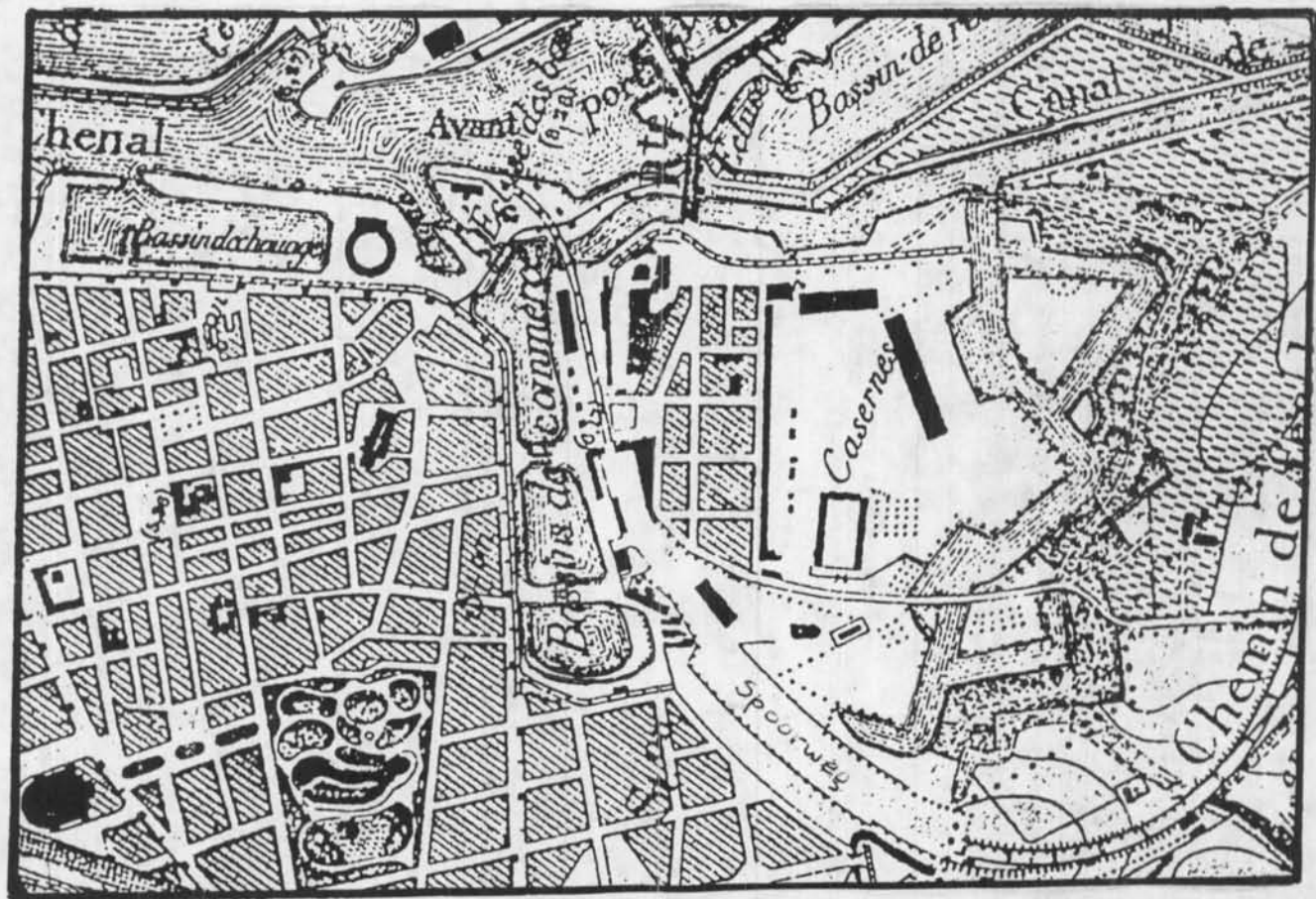

Fig. nr. 5. Dostende 1886.
 ——— spoorweg, - - - - - buurtspoorweg.

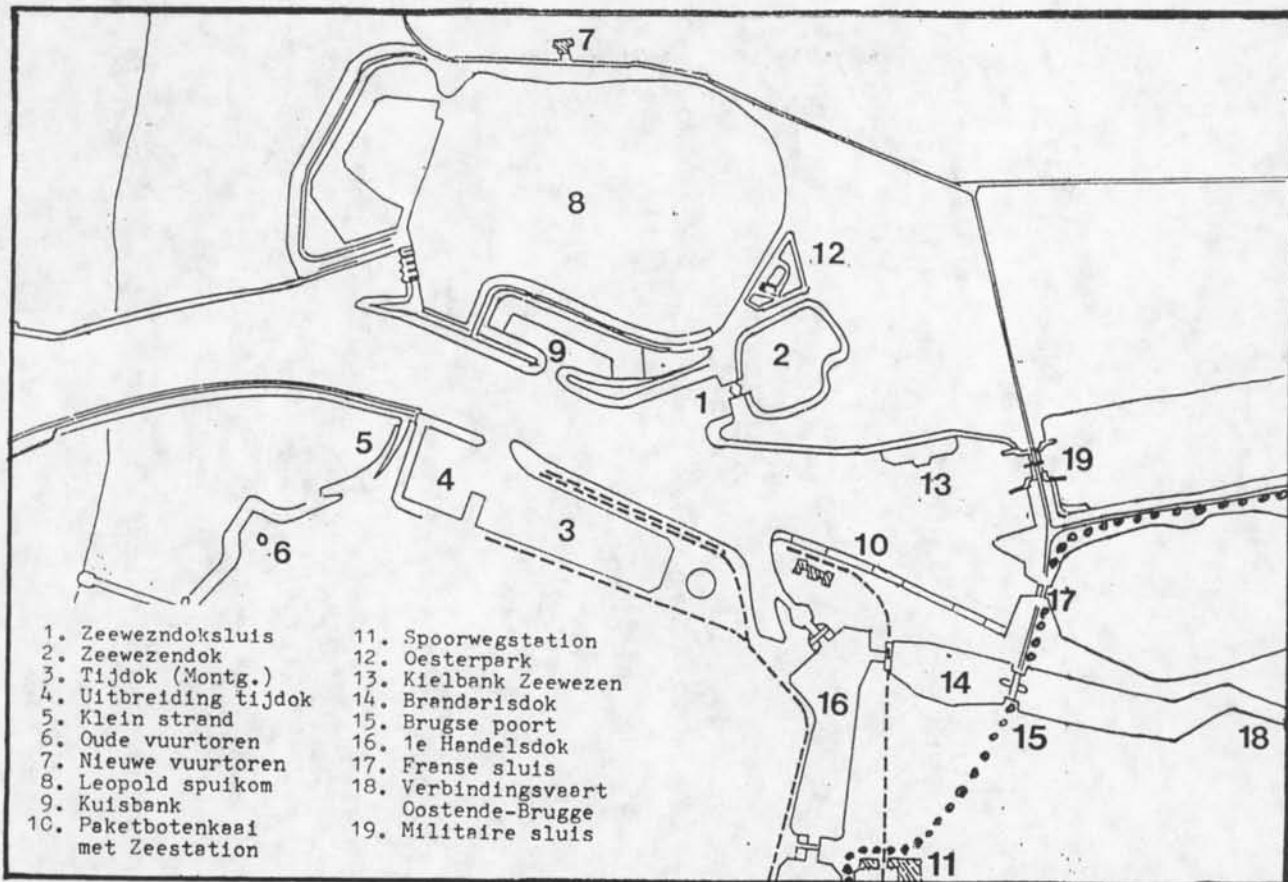

Fig. nr. 6. Oostende 1890.

----- spoorweg, buurtspoorweg.

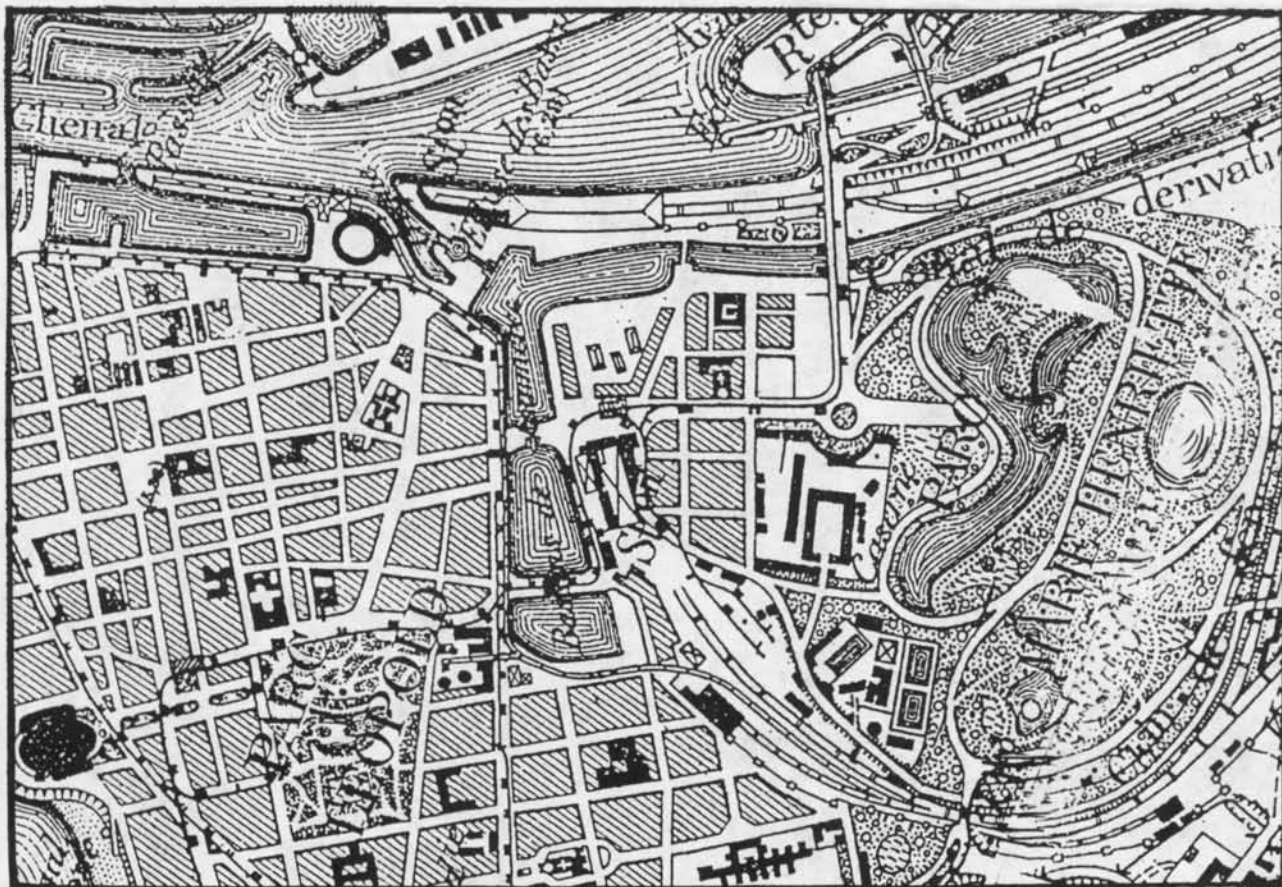

Fig. nr. 7. Oostende 1913.

===== spoorweg, - - - - - buurtspoorweg.

HET LICHTSCHIP "DE WANDELAAR" GESTRAND VOOR MARIAKERKE - 1940.

door J.B. DREESEN

Elk Oostendenaar weet dat het nieuw Oostends Toerismebureau gebouwd wordt op de "Bel Air" grond. Dit is de samenloop van de Van Iseghemlaan met de Langestraat. Het gebouw nadert zijn voltooiing.

Juist voor de zomer meldde ons bestuurslid de heer Emile SMISSAERT dat er op een hoop aarde en zand van de desbetreffende bouwwerf enkele palen lagen die uit de ondergrond kwamen. Volgens enkele oudere Oostendenaars moesten die palen afkomstig zijn van de oude (eerste) Oostendse haven.

We namen onmiddellijk contact met de ingenieur-bouwleider op de werf. We hadden tweemaal geluk. Eerstens was de heer Koen KERCKHOFS een Bruggeling en tweedens had hij zijn studies gedaan in de Katholieke Industriële Hogeschool van West-Vlaanderen op de Zeedijk. Het eerste maakte hem gevoelig voor alles wat historische waarde heeft en uit de ondergrond wordt opgedolven. Het tweede gaf hem een hart voor Oostende waar hij toch vele jaren gestudeerd had. Hij gaf ons dan ook onmiddellijk uitleg over de omstandigheden waarin de vondst gedaan werd.

In de maand april van dit jaar dolf men de liftkoker van het nieuwe gebouw. Daar in het onderste gedeelte de hijsinrichting moest geplaatst worden, werd het vak a,b,c,d (op het bijgaande plan) uitgegraven tot op min 5,40 m. onder het straatniveau. Op min 5 m. stootte men (in de klei) op een aantal palen. Die palen waren volgens een bepaald patroon ingeslagen : twee zware in het centrum en zestien lichtere errond. Enkele van de lichtere palen konden uitgetrokken worden. Ze waren in accaciahout en gepunt en nog in relatief goede staat. De andere palen kwamen niet los en werden dan op het beoogde niveau van min 5,40 m. afgezaagd. Zeer eigenaardig was dat de palen in de klei zaten terwijl het overige van de ondergrond in sector A,B,C,D (zie hierbijgevoegd plan) puur zand was.

De heer KERCKHOFS rapporteerde deze vondst aan de bevoegde stedelijke diensten waar echter, traditiegetrouw, gezwegen werd als vermoord.

Wij vroegen daarop aan ons geacht medelid, de heer Marcel CALCOEN, Stadslandmeter, of hij op basis van de verkregen gegevens een plannetje wilde maken en of hij de vrijgekomen palen, voor nader onderzoek, kon veilig stellen. Wat onmiddellijk gebeurde.

Samen met de heer Marcel CALCOEN maakten we op basis van de kaart van J. VAN DEVENTER (gemaakt omstreeks 1560) en het door VLIETINCK hierop aangebracht modern stadspatroon een eerste evaluatie naar de vermoedelijke plaats van deze palen in het vroegere Oostende.

Deze evaluatie werd achteraf verfijnd na ruggespraak met ons geacht medelid de heer Richard VERBANCK, een eminent kenner van het oude Oostende.

Uitgegaan werd van de vaststelling dat de Langestraat in de laatste 4 eeuwen weinig of niet van plaats of van richting veranderde. Door vergelijking van de luchtfoto van Oostende uit 1963 met de VAN DEVENTERkaart uit 1560 en twee andere Oostendse kaarten uit 1590 en 1593 (kaarten in Engels bezit) kwamen we tot de vaststelling dat deze palen niet in de oude (eerste) haven van Oostende werden geheid maar in de Havenvliet ter hoogte van de Westsluis.

Zij konden niet in de oude haven gezeten hebben want de Van Iseghemlaan werd niet op de bedding van deze haven gelegd maar aan de zuidkant ervan. Nazicht van de kaart uit 1593 geeft duidelijk aan dat er een lichte afbuiging zat in de lengte-as van de haven. Hierdoor lag het noordoostelijk deel van de Van Iseghemlaan waarschijnlijk dichter bij de zuidkant van de bedding dan het zuidwestelijk deel. Eertijds werd verteld dat bij de bouw van de garage Peugeot op de Van Iseghemlaan in de ondergrond resten van een boot werden gevonden. In hoeverre dit juist is konden we nog niet controleren. Naar alle waarschijnlijkheid werden de, in 1865 op die plaats verdwenen, vestingen gelegd in de oude bedding van de eerste haven. Het grootste gedeelte van de haven moet dan gelegen hebben tussen de Van Iseghemlaan en de Zeedijk met een waarschijnlijk raakpunt in het noordoosten aan de Van Iseghemlaan.

Het gevonden palencomplex heeft niet noodzakelijk tot de constructies van de Westsluis behoord. Op de kaart van 1593 zien wij dat op verschillende plaatsen in die omgeving versterkingen waren aangebracht. Hier lag tenandere de uitgang van de stad richting Nieuwpoort. Het kon dus ook deel hebben uitgemaakt van één van die versterkingen.

De twee meest aannemelijke verklaringen zijn dan ook :

- a. een landingshoofd behorende tot het Westsluiscomplex dat de havenvliet verbond met de oude, eerste, Oostendse haven.
- b. de basis voor een versterking op die plaats gebouwd.

De uitgebreidheid van het palencomplex en de onmiddellijke nabijheid van zand op die plaats geven een lichte voorkeur aan de eerste verklaring.

Oorspronkelijk hadden we nog gedacht aan koolstofdatering. Dit werd ons echter afgeraden vanwege de kosten dat een dergelijk onderzoek kan meebrengen.

In elk geval kan elke Oostendenaar, als hij voor het nieuw Toerismebureau staat, nu zeggen "Vermoedelijk stond hier ooit de Westsluis die de Havenvliet verbinding gaf met de eerste Oostendse haven". Dat zou toch weer een referentiepunt meer kunnen zijn in verband met de geschiedenis van onze stad.

Onze dank gaat naar de heren Marcel CALCOEN, Koen KERCKHOFS, Emile SMISSAERT en Richard VERBANCK voor hun inzet terzake.

Referenties

- E. VLIETINCK. Het Oude Oostende. 1897. Kaart op blz. 146.
- Luchtfoto van Oostende 1963.
- British Library. Military plan of Ostend. 1590. Maps. 186. h.1. (51).
- British Library. Plan of Ostend an its fortifications. 1593. Maps. 186. h.1. (44).
- J. VAN DEVENTER. Kaart van Oostende. 1560.

Monacoplein

Van Iseghemlaan

Langestraat

● Palen
A, B, C, D omtrek Bel Air
abcd liftkoker Traiteme D.

M. CALCOEN. 1991.

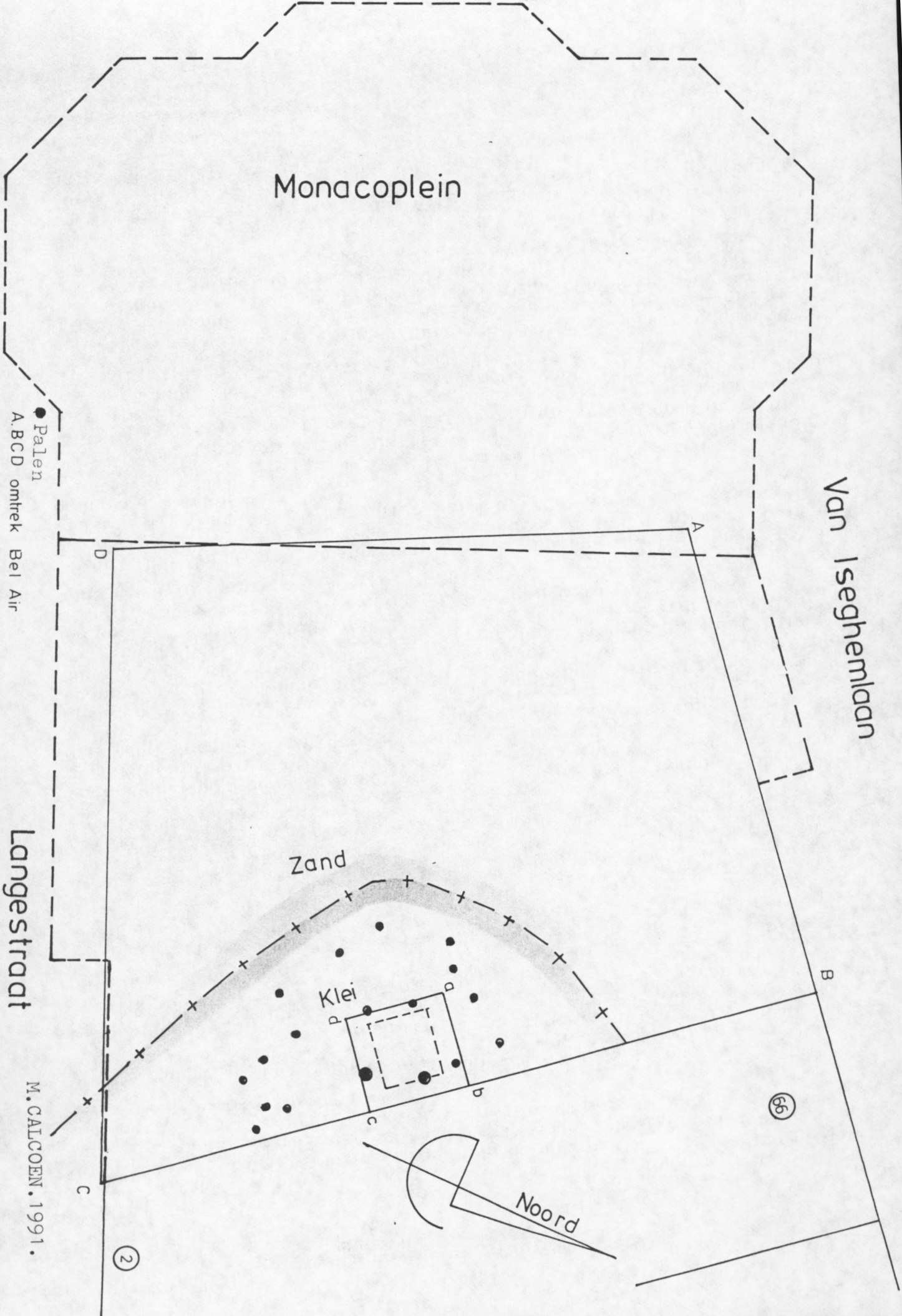
Zand

Klei

Noord

(86)

(2)

HET KERKHOF AAN DE NIEUWPOORTSESTEENWEG

door Ivan VAN HYFTE

Van alle dodenakkers spreken de militaire kerkhoven mij het meest aan. Symmetrische zerkjes broederlijk naast elkaar, rechtlijnige tracés, geen pompeuze mausolea of klassieke grafkapellen zoals op het - bij momenten - prachtig openluchtmuseum van grafkunst aan de Nieuwpoortsesteenweg.

"Iedereen is gelijk in de dood" hoorde ik er een oud vrouwtje opmerken dat op beide knieën een graf schrobde. Fout, dacht ik, zeker niet wat de onafwendbare teraardebestelling betreft. Die zonnig-koude oktoberwandeling tussen rijke en gewone vergankelijkheid maakte me thuis nieuwsgierig naar het verleden van zoveel beeldende grafkunst.

In een "Ville d'Ostende. Règlement sur les inhumations et le service du transport des morts" (uitg. J. DAVELUY) vond ik maatschappelijk de 19e eeuw terug.

Reeds vóór de aanleg van Oostendes oud kerkhof dacht men vanuit een gelaagde hiërarchische opvatting : 6 zones volgens stand en bezit. Die zijn er evenwel nooit gekomen, wel de tijdelijke en eeuwige vergunningen.

Toch keurde de gemeenteraad op 6 april 1881 een inwendig reglement goed waarbij niet minder dan 6 categorieën van begraven als volgt geprijsd waren. 1e categorie : 100 ₣, 2e : 80 ₣, 3e : 40 ₣, 4e : 25 ₣, 5e : 15 ₣ en de 6e : 8 ₣. Ouders van afgestorven kinderen beneden de twaalf jaar konden kiezen tussen 20, 10 en 4,5 ₣. Het transport en de begrafenis van hulpbehoevenden was gratis; het Bureau van Weldadigheid besliste daarover. Voor alle 6 categorieën was een lijkwagen met twee zwarte paarden, "convenablement harnachés", ter beschikking. Wie een span met vier paarden wenste, betaalde een supplement van 50 ₣. Ook een metalen kist was nog eens 50 ₣ bijpassen.

Tijdelijke vergunningen duurden 7 jaar. Daarna werd de put, anderhalve tot 2 m. diep, opnieuw in de zandige grond gedolven. Wanneer menselijke resten te voorschijn kwamen, moesten die met zorg elders begraven worden (art. 43).

Helemaal anders verliep het in de notabele families zoals VAN ISEGHEM, STAESSENS, JACQUELOOT e.a. Het schepencollege verleende hen een concessie voor grond nadat het plan, het monument en het aantal voorziene plaatsen goedgekeurd was. Per m² betaalde men 100 ₣ en daarbovenop een kwart (minimum) voor het Bureau van Weldadigheid. Iedere concessie mat minstens 2,25 m².

Ter illustratie van de tijdsgebondenheid van veel verordeningen : art. 54 - "Wanneer een monument dreigt in verval te geraken, moet de eigenaar het behoorlijk herstellen binnen de 8 dagen". Wat zou de huidige kerkhofbewaker denken als hij nu losgeraakte stenen, ingevallen onleesbare zerken en gebroken dekplaten vastmetselt ?...

Vroeger was die man een bewaker-grafdelver met politionele macht. Hij onderhield het kerkhof en hielp de dragers en begeleiders. Iedere voormiddag moest hij om de instructies bij de officier van de Burgelijke Stand. Ook was hij verplicht te wonen in het wachthuisje op het kerkhof, waar het hem verboden was drank te slijten. Hij moest er een dodenregister op na houden. Ook nu nog maken stamboomonderzoekers dankbaar gebruik van dit belangrijk

document dat soms identificatie-moeilijkheden oplost.

Hoe lang kunnen wij nog "darling little Maggie", het dochttertje van kapitein BORTHWICK, ontroerd bewonderen ? Een "eeuwigheid" hopelijk...

OOSTENDSE MUZIEKMAATSCHAPPIJEN

door Norbert HOSTYN

DE KONINKLIJKE STADSHARMONIE

De Stadsharmonie werd gesticht in 1904. Dit korps was gegroeid uit de "Société Euterpe". Het eerste bestuur bestond uit Arthur VAN GLABBEKE, Daniël VAN CRAEYNEST, Georges DAVELUY, muziekschool-directeur Léon RINSKOPF, Louis DE RIDDER en Arthur KOCKENPOO. De eerste twee dirigenten waren gekende gezichten : tot 1913 Ernest DE TAEYE (+ 5 april 1913), van 1913 tot 1921 Ernest PIERKOT (+ 27 december 1924). Van 1921 tot 1954 was Charles DETURCK dan de vaste dirigent van de Stadsharmonie.

De zomermaanden waren telkens het drukste seizoen voor de Stadsharmonie : op de kiosk van het stemmige Wapenplein brachten ze meerdere keren per week een concert van populaire harmoniemuziek. De belangstelling daarvoor was telkenmale zeer groot. Deze concertreeksen eindigden telkens medio september. Het sluitingsconcert van 1948 werd aangegrepen om Charles DETURCK speciaal te huldigen voor zijn jarenlange inzet : redevoeringen, bloemen, maar ook een portret, geschilderd door Emile BULCKE werd hem aangeboden.

Voor karnavaleske optredens beschikten de muzikanten van de Stadsharmonie over witte Pierrot-kostuums. Men noemde de groep bij die gelegenheid dan ook heel passend de "Pierrots". "De Plate" bezit tal van foto's waarop we de Stadsharmonie als "Pierrots" verkleed zien, alsook een exemplaar van deze outfit.

* * *

Anno 1954 bestond de Stadsharmonie 50 jaar. Groot jubileumfeest ! De Koning verleende het korps het predikaat "Koninklijke" en de Stad Oostende schonk haar harmonie zeven nieuwe trommels. Ze prijken trouwens op de groepsfoto die fotograaf ANTONY op 28 maart 1954 van de harmonie maakte.

Volgt nu de samenstelling van de Kon. Stadsharmonie in het jubeljaar 1954 :

Daniël VAN CRAEYNEST, Voorzitter		
André DANIELS, Ondervoorzitter		
Georges OCKET, Secretaris		
Robert PATFOORT, Bestuurslid		
Fernand OCKET, Penningmeester		
Charles DETURCK, Muziekoverste		
Guillaume VAN DEN BROUCKE, Muziek Onderoverste		
Louis VAN LOO, Chef Klaroen		
Emile DAMAN	Alfons QUARIN	Cyrille VAN ROOSE
Julien SIMONS	Jozef GYSELINCK	Maurice VAN ACKER
Oscar SAMYN	Richard DOIZE	François VAN HAVERBEKE
Roger SIMONS	Edouard VANDAELE	Marinus VAN TILBORGH
Albert VERVIER	Joseph POLS	Achiel VAN VAERENBERGH
Pierre LAUWERES	Alfons VAN BELLE	Frans SIMOENS
Marcel JACOBSEN	Fernand KEIRSEBILCK	Paul COMPTDAER

Oscar PEERE	Roger KLAUSING	Frans CAPPELIER
Léon VANDERCRUYSSSEN	Gustaaf LASUE	Jérôme BAETEMAN
Charles GOES	Michel HOOFDT	Lucien BAETEMAN
Theo DECHAENE	Victor CLUDTS	Daniël PIL
Charles SIMON	Henri GOES	Richard DOMBRECHT
Léo SOYEZ	Emile DEBUISSON	Maurice VERTRIEST
Kamiel GHYOOT	Alfons MAROTE	Polydore AERCKE
August DEKEYSER	Emile MEYER	Pierre BORNÏ
Achille BUNDERVOET	Edmond VANHOVE	Hippolyte DESCHACHT
Marcel VERDUYN	Emile LAUWERES	Jacques VANDENBRANDE
Joseph PIKAERT		

Het laatste zomerse kioskkoncert van 1954, op zondag 19 september, werd uitgebouwd tot een buitengewoon feestconcert, tijdens hetwelk dirigent Charles DETURCK tevens afscheid nam van het korps dat hij sinds 1921 met vaardige hand had geleid.

Het programma van die avond bleef bewaard, we laten het hier even volgen :

Oostende in bloemen	
mars met trommels en klaroenen	A. MOUQUE
Espana	E. CHABRIER
Mars van het 1e Regiment Gidsen	BENDER
Le Rendez-vous de chasse	G. ROSSINI
Marche des Bonnets à Poils	FURGEOT
Suite Infantine	
Marches de Petis Marins	
Pitres	J. HANNIKEN
Negerwiegeliied	CLUTSAM
Song of Songs	MOYA
gezongen door L. VERHOEVEN	
1812	TSCHAIKOWSKY
Oostende, Koningin der Badsteden	
mars met trommels en klaroenen	DETURCK

In 1955 volgde Florimond CORSELLIS DETURCK op als kapelmeester van de Kon. Stadsharmonie. F. CORSELLIS, geboren te Oostende op 3 januari 1903 was vioolsolo van het Kursaalorkest en leraar aan het Oostends Muziekconservatorium. Huldigen we hem hier ook even als medestichter van "De Plate" en als toondichter van de "Plate-mars".

Wie herinnert zich niet de vele optochten en de kioskkoncerten gedirigeerd door Flor CORSELLIS ?! Onder zijn "bewind" kreeg de harmonie met nieuwe problemen te kampen, fenomenen van de moderne tijd : televisie en meer veralgemeende mogelijkheden tot reizen trokken veel muzikanten weg. Uiteraard hadden en hebben vele muziekverenigingen met dit probleem te kampen. Onder CORSELLIS ook, deed het vrouwelijk element haar intrede in de Kon. Stadsharmonie, o.a. in de slagwerksectie.

Tijdens het kioskkoncert van zondag 16 september 1979 op het Wapenplein dirigeerde Florimond CORSELLIS een laatste keer zijn Kon. Stadsharmonie. Bij die gelegenheid liet hij nog eens zijn "Plate-mars" klinken. Nadien werd hij gehuldigd door het Stadsbestuur en vele sympathisanten.

Bijzonder interessant was ook dat CORSELLIS nu en dan eens muziek van ons aller James ENSOR op het programma zette, en aldus het zijne bijdroeg tot de promotie van onze stedelijke roem.

Het afscheid van Florimond CORSELLIS in 1979 viel samen met het

75-jarig bestaan van de Stadsharmonie. Een groot galaconcert in het Feest- en Cultuurpaleis onderstreepte die feestelijke dag (30 september 1979).

Als dirigent werd CORSELLIS opgevolgd door de heer Fernand CUYPERS, leraar hobo aan het Stedelijk Muziekconservatorium.

Net als vroeger staat de Stadsharmonie in voor alle officiële gebeurtenissen in de stad waarbij muziek vandoen is : herdenkingen, stoeten, braderies.... Hun zomerse kioskconcerten op het Wapenplein bieden nog altijd een welgekomen verstrooiing voor toerist en Oostenenaar.

Een nieuwigheid door CUYPERS ingevoerd zijn de "Brasserieconcerten" in het Feest- en Cultuurpaleis.

OOSTENDE TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (22)

door Aimé SMISSAERT (+)

Wij ontvangen vandaag wat nieuws over onze Oostendsche zeilvischsloepen die gevlucht zijn naar Lowestoft met vrouwen en kinders.

De heer CATCHPOLE, consul van België te Lowestoft, schrijft dat al ons vissersvolk vertrokken is naar Londen, maar dat het hem onbekend is waar het thans verblijft. Niemand zorgt te Lowestoft voor de schepen en de weinige visschers die daar gebleven zijn weigeren voor andere sloepen te zorgen. Zoo komt het dat de zeilen, korren en touwwerk, liggen te rotten aan boord.

Gelijk men weet zijn de vischstoombooten naar Milford vertrokken en de meeste kleine vischsloepen en bootjes naar de Fransche havens.

5 sloepen liggen te Oostende en namentlijk :

Nr. 45, stuurman ALLEMEERSCH, reeder HAMMAN;

Nr. 50, reeders MM. JANSSENS en MESTDAGH;

Nr. 100, stuurman HESSENS Alexander, reeder LABEKE Pieter;

Nr. 180, reeder LESCRAUWAET G;

Nr. 192, stuurman PAUWELS Albert, reeder PEERRE Aug.

Te Lowestoft liggen 44 sloepen.

Zestien sloepen zijn er dus te kort en daar wij niet gehoord hebben dat er groote zeilsloepen naar andere havens dan naar Lowestoft gelopen zijn, en aangezien er groot gevaar bestond tijdens de overvaart van Oostende naar Lowestoft door de tegenwoordigheid in de Noordzee, van zeer menigvuldige onderzeesche mijnen, mogen wij ons aan het slechtste verwachten.

Laat ons nochtans hopen dat deze sloepen alsook de opvarenden, mannen, vrouwen en kinders, veilig in de eene of andere haven zullen aangekomen zijn, want de rouw die onze reeds zo diep beproefde visschersfamiliën zou treffen, ware te groot.

God gave, dat allen welhaast, gave en gezond, naar onze geliefde, weer vrije moederstad mogen terugkeeren en dat onze verschrikkelijke veronderstellingen in het niet vergaan.

Woensdag 25e November. -

TWEEENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Kalme, uiterst kalme dag : geen geschot, enkel vele troepenbeweging.

Rond 8 ure vliegt een "taube" over de stad.

Van 11 tot 12 ure, concert op de Groote Markt.

Om 1 1/2 ure vliegt andermaal een "taube" over de stad.

Rond 3 1/2 ure komt een Engelsch vliegmachien uit de richting van Snaeskerke gevlogen. Eene "taube" vliegt het achterna, een 8-tal kanonschoten worden er op gelost, doch de Engelschman, om zijne vervolgers te tarten, schiet terug en verdwijnt dan in de richting van Nieupoort.

* * *

Wij ontmoeten deze noen een Lombartzydenaar, die slechts deze morgen zijne gemeente verliet. "Thans, vertelt hij ons, zijn geene menschen meer te Lombartzyde noch te Westende-dorp; de bewoners van een gedeelte van Slype en de weinige Mannekensverenaars die op hunne gemeente gebleven waren, hebben bevel gekregen te vertrekken. Van Lombartzyde schiet er, om zoo te zeggen, niets meer over en in Westende-dorp is het weinig beter gesteld.

Gedurende de wekenlange gevechten die tegen Nieupoort plaats grepen, hebben de Belgen en de Franschen door hunne schier onophoudende aanvallen, gevolgd door hun achteruittrekken, de Duitschers uitgelokt hen achterna te zetten - en in den beginne liepen de Duitschers in den val, doch thans zijn ze slimmer geworden: zij wagen zich niet meer voorbij Lombartzyde, waar er geen hout meer staat (waar het platteland is) en waar ze ongenadig neergeschoten werden door de 84 kanonnen opgesteld tusschen Nieupoort-Baden en Nieupoort-stad, of liever de puinen der stad.

Op 11 November hadden de Franschen grond gewonnen tot tegen Westende en, dweers door den Polder, trokken zijn naar 't Prinsenveld, waar een schrikkelijk gevecht werd geleverd. De Franschen trokken achteruit, onder bescherming van het vuur hunner artillerie en de Duitschers lieten, volgens hunne eigene bekentenis, meer dan 1.000 dooden en gekwetsten op het slagveld. De verliezen der Franschen waren zeer gering. In den Polder, eventwel, lagen een 30-tal lijken van Fransche soldaten en een 15-tal Duitschers - maar daar waren onze Bondgenoten niet door hun kanonvuur beschermd.

Zaterdag 21 dezer, zoo vertelt hij ons nog, werden te Lombartzyde ruim 1.100 Duitsche mariniers vooruitgezonden. Had men hun nu wijs gemaakt dat zij slechts de wacht op te trekken hadden, ofwel waren ze den strijd moede, in alle geval op een gegeven oogenblik, toen zij hunne officieren den revolver zagen trekken, schoten zij op hen en doodden ze alle 17. De kleine helft der mariniers vluchtten naar de Franschen over, doch de ander helft werd door de grijze vesten (andere Duitsche soldaten) gevangen genomen".

* * *

Heden namiddag plunderden de Duitschers de wijnkelder van Dr. VERSCHEURE. In het "Hôtel de l'Empereur" Brabantstraat, deden zij groote manden Champagne in.

Van heden af vertrekt ieder dag om 11 u. 32 (Belgische tijd) een trein naar Brussel.

Deze avond, rond 10 ure, werden in stad twee gewerschoten gehoord.

Die schoten werden eigenlijk op Sas-Slykens gelost, en wel op het huis der echtgenoten Louis LAMS-JONCKHEERE. Deze, vooraleer

te vluchten, hadden hun kindje in huis gelaten met eene kinderbezorgster (min). De vrouw, deze avond naar bed gaande, had licht medegenomen naar hare kamer op de straat uitgevende - en dit licht was door de Duitschers gezien geworden. Zij schoten 2 maal, doch niemand werd getroffen.

Tot laat in den nacht is er veel beweging geweest in 't midden der stad : Duitsche soldaten met allerhande vrouwvolk en, eilaas ook Oostendsch vrouwvolk ! Zulk volkje mag uitloopen, deftige burgers moeten thuis blijven, of anders... in 't koolkot !

* * *

Heden werd geene officieele Duitsche mededeeling aan de statie aangeplakt.

Daarentegen is volgende plakbrief in 't Vlaamsch, Fransch, Engelsch en Duitsch uitgevaardigd :

STAD OOSTENDE

LAATSTE WAARSCHUWING AAN DE FRANSCH EN ENGELSCH INWONERS

Aan de Engelsche en Fransche inwoners wordt uitdrukkelijk herinnerd dat zij zich persoonlijk, in den loop dezer week, moeten aangeven bij de Keizerlijke Duitsche Commandantuur, Bureel van den Militairen Polizeimeister.

Wie zich in persoon niet aangegeven heeft voor den 28 dezer maand, zal aangehouden worden.

Oostende, 24 November 1914.

De Keizerlijke Duitsche Commandantuur
(get) VON BERNUTH
Oberstleutnant en Plaatscommandant.

Donderdag 26e November. -

DRIEENVEERTIGSTE DAG DER BEZETTING

Heden begint de zevende week der bezetting van Oostende door de Duitschers.

Hoe lang den huidigen toestand nog duren zal ? Och, wie kan die vraag beantwoorden ? Laat ons dan maar gedwee het hoofd bukken en geduldig de toekomst te gemoet zien.

Met den automobiël der stad vertrok vandaag Dr. MOREAUX naar Holland met de HH. DUMON, burgemeester van Wenduyne, HOSTE, schepen van Blankenberghe en een afgeveerdigde van Heyst.

Dr. MOREAUX heeft 132 duizend ₣ gangbaar geld mede, om levensmiddelen te koopen.

Deze morgen, op de markt, weinig beweging. Onze huisvrouwen klagen bitter dat schier al de boter opgekocht werd door ééne handelaar.

Gansch den dag door, hevig kanonvuur ten Westen en ten Zuid-Westen.

Rond 9 ure komen van den kant van Leffinghe een 150-tal gekwetsten te voet af.

Rond 10 ure vliegt een "taube" over de stad.

Rond hetzelfde uur werden 5 burgers en 3 Fransche soldaten gevankelijk door de Kapellestraat naar de statie geleid.

Van 11 tot 12 ure, concert op de Groote Markt - en van 12 tot omstreeks 3 ure, concert in de Ooststraat voor de Kommandantuur. Duitse soldaten vertellen ons dat men de geboortedag (verjaardag) van den eenen of den anderen hoogen officier viert en te dezer gelegenheid een feestmaal plaats grijpt. En waarlijk, in min dan tien minuten trekken 16 officieren, gelaarsd en gespoord, het huis van M. Edouard JEAN binnen, waar plaatskommandant VON BERNUTH woont. Later in den namiddag ontmoetten wij twee dezer officieren : men kon het hun wel aanzien dat ze... den keizer gezien hadden !

Rond 2 1/2 ure vliegt andermaal eene "taube" over de stad - een half uur nadien, een vliegmachien onzer Bondgenoten, dat weldra door eene andere "taube" nagezet wordt en aan den gezichteinder verdwijnt.

Heden gingen de voorloopige politieagenten voor de eerste maal uit : zij dragen een képi met het opschrift : politie, en aan den linker arm een witte band met het opschrift : plaatselijke politie. Zij doen hunne ronde met een gewoon agent.

* * *

Hoe staat het nu met de prijzen der eet- en andere noodzakelijke waren ?

Ziehier op heden 26e November :

Boter	de kilo	3.60	Fr
Boonen	"	0.90	Fr
Smout, ongesmolten	"	1.80	Fr
" , gesmolten	"	2.40	Fr
Eieren, versche	het stuk	0.22	Fr
in de winkels	"	0.25	Fr
opgelegde	"	0.12	Fr
Brood, bruin	de kilo	0.32	Fr
wit	"	0.35	Fr
Zout	"	0.20	Fr
Rijst (gewone)	"	1.00	Fr
Suiker (bruine of witte)	"	1.00	Fr
Vleesch :			
Zwijnvleesch, volgens de stukken	1.60 tot	3.00	Fr
Ossenvleesch		3.00	Fr
Bouilli	1.50 tot	2.00	Fr
Kalfvleesch	2.50 tot	4.50	Fr
Schapenvleesch	1.80 tot	3.50	Fr
Erwten, de kilo		0.75	Fr
Aardappelen, de 100 kilos	8.00 tot	8.50	Fr
Koffij, vlgs de kwaliteit, de kilo	2.80 -	3.50 -	4.00 Fr
Chicorei, kleine opslag			
Groenten :			
Porei (paret), de 2 stalen		0.10	Fr
Koolen (groene of witte) het stuk		0.25	Fr
Rapen, de 3 kilos	0.25 tot	0.30	Fr
Wortels, de kilo		0.20	Fr
Ajuinen, de kilo	0.30 tot	0.40	Fr
Selderij, de bond		0.15	Fr
Spruiten, de kilo	0.50 tot	0.70	Fr
Chicorei (groensel) de kilo		1.00	Fr
Fruit : prijs van andere jaren, de appelen eerder goedkoper			
Konijnen, eerder goedkoper			
Kieken en duiven, schier niet krijgelyk			
Zeep, de kilo	0.70 tot	1.00	Fr

Petrol, de liter	0.40 tot 0.50 ₣
Kolen, de zak	2.25 tot 2.50 ₣
Cokes, de zak	2.00 ₣

(28 ₣de 1.000 kilos, aan de cokefabriek afgehaald) !

Zeep en petrol alsmede wit brood zijn kwaadkrijgs. De mensen staan somtijds uren op uren te wachten aan de oude bakkerij BISCHOFF, in de Kaaistraat, om toch een klein wit broodje te kunnen machtig worden - en dan nog moeten zij 2 bruine brooden bij nemen !

Bij enkele, heel dungezaaide bakkers, is er voor de kalanten nog van tijd tot tijd een wit broodje te bekomen.

VEILING 1992

Op donderdag 30 januari 1992 gaat voor de 20ste maal de jaarlijkse Veiling van de Plate door onder leiding van de heer O. VILAIN.

Zoals steeds komt er een % ten goede van "De Plate". Dit procent wordt vanaf 1992 vastgesteld op 20 %, dat afgehouden wordt van de verkoopsom.

Wanneer er loten aangeboden worden, waarvan het lid zelf de minimum instelprijs bepaald heeft en indien er daarvan stukken geen koper vonden dan zal bij de teruggave van deze 10 % op de gevraagde instelprijs gerekend worden.

Personen die wensen stukken te laten veilen mogen de lijst van de te veilen stukken (zo gedetailleerd mogelijk) binnenbrengen bij de heer O. VILAIN, Rogierlaan, 38 bus 11, Oostende.

De stukken (boeken, foto's, affiches, plannen, enz., maar geen breekbare voorwerpen) moeten wel betrekking hebben op Oostende of de kuststreek.

ø ø ø ø

LIDGELD 1992

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkring DE PLATE is voor 1992 vastgesteld als volgt :

Aangesloten lid :	400 ₣
Steunend lid :	500 ₣
Beschermend lid (vanaf) :	1.000 ₣

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin. Alleen diegenen die tot nu toe niet gestort hebben (laatste storting door ons ontvangen op 29 november) vinden herbij een stortingsbulletin.

Ook dit jaar biedt het Grafisch Bedrijf LAMMAING ons gratis de Platekalender aan. Deze wordt samengesteld door onze ondervoorzitter de heer Omer VILAIN. Als thema werd "GEBOUWEN MET TORENS UIT LA BELLE ÉPOQUE" gekozen.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

HOE INTERESSANT IS BRIXHAM ? (1)

Een oorlogsfilm, gemaakt in 1941 en onlangs ontdekt in de archieven van het Belgisch leger, heeft een televisieploeg er toe aangezet naar Brixham (G.B.) te reizen om een moderne versie van die film te maken.

Bill BINNEMANS en zijn vier man sterke ploeg maakten opnamen in de stad en spraken er met Belgen die gedurende de oorlog naar Brixham kwamen en er bleven wonen. Velen onder hen werden leidende en bekende figuren in de plaatselijke handel en industrie.

Het eigenaardige aan de oorspronkelijke film is dat hij gemaakt werd door Spanjaarden in opdracht van een Zuid-Amerikaans land. Tot nu toe heeft men niet kunnen uitmaken waarom Zuid-Amerikanen geïnteresseerd waren in Belgen die gedurende de oorlog in Brixham verbleven.

Eén van de "sterren" van de 1991-versie is dhr. Albert JANSSENS, een 71-jarige op rust gestelde kapitein van een treiler. Hij was ook te zien in de originele film. Onder de andere Belgen die hun stempel drukten op Brixham en eveneens in de nieuwe film voorkomen zijn de heren Marcel GALLIN, één van de stichters van de viscoöperatie van Brixham, Maurice VAN DE PUTTE, eigenaar van de "Crown and Anchor" pub en Maurice COOPMAN die een ijzergieterij uitbaat.

De film wordt op 27 december om 20.00 uur uitgezonden door de Belgische televisie. Wij raden U echter aan Uw dagblad na te slaan want de film kan uitgezonden worden op TV1, TV2 of eventueel VTM.

Wij danken ons geacht medelid, de heer Laurent VANDEN BERGHE, die ons deze inlichtingen doorspeelde.

(1) J.P. FALISE : Brixham : een hoekje van België op de Engelse kust, De Plate, 14 jg. nr. 1, jan. 1985, blz. 15.

J.P. FALISE

DE OUDE PEPERBUSSE

Zoals we allen weten is deze oude kerk waartoe de toren behoorde, reeds lang afgebrand en alleen de "Peperbusse" staat er nog.

Maar toen ik onlangs in Brugge rond de Oostendsespoort (of beter bekend als de "Ezelspoort") reed, zag ik dat men deze aan het herstellen was. En dit herinnerde mij aan een verhaaltje dat ik zeer lang geleden ergens had genoteerd. Eens goed zoeken en.... laten we het eens op z'n Ostends zeggen : "de Peperbusse en de Ezelspoorte, hoe rijmt men dat tesaam ?".

In 1897 verkocht de kerkfabriek de afbraakstenen van de afgebrande kerk aan de stad Brugge om haar Ezelspoort te herstellen met oude stenen. Het stadsbestuur van Oostende protesteerde tegen de kerkfabriek en tegen deze handelwijze. De materialen waren stadseigendom en men betwiste zelfs het doel waarvoor ze gebruikt werden.

De materialen dienden terug naar de stad te komen om gebruikt te worden voor een gebouw van de Oostendse eredienst. Na wat over en weer geschrijf kwam er een proces van.

Ongelukkig hebben we niet verder gezocht in de archieven der processen. Dat laten we aan andere personen over. 't Kan toch de moeite waard zijn het verder verloop te kennen !

Simon IPPEL

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

R.Y.C.O. 1906

In 1853 werd er te Oostende, door enkele Belgische officieren, een yacht club gesticht. Deze club kreeg de benaming "Royal Yacht Club Ostende".

De R.Y.C.O. is door iedereen gekend door zijn typisch clubhuis met bijhorende toren, gelegen in de achterhaven, links over de brug naar de Spuikom.

Er werden echter reeds regatta's gehouden te Oostende vóór de stichting van de R.Y.C.O., nml. begin 1846.

In 1914 telde deze vereniging reeds meer dan 300 effectieve leden en beoefenaars van de zeilsport.

In 1906 bij het feest van het 60-jarig bestaan van de regatta's te Oostende, werden er grote internationale regatta's gehouden om deze viering meer luister bij te zetten.

Ter gelegenheid van deze verjaardag werd een medaille geslagen die geschonken werd aan de aanwezige leden.

MEDAILLE IN BRONS AFM : 43/60 mm IN PLAKKETVORM

R. YACHT CLUB/D'OSTENDE

Zicht op het clubhuis. Paul Fisch (graveur van de medaille).

V. Links een lauwertak en het gekroond wapenschild van Oostende, rechts een tekst verdeeld over 5 lijnen :

REGATES/INTERNATIONALES/ A LA VOILE/1846/1906

STADSWERKLIEDENBOND 1912

Deze lokale vereniging werd tot leven geroepen te Oostende in 1909 en had zich tot doel gesteld de rechten van haar leden te behartigen. Eveneens werd de nodige hulp geboden bij ongeval of langdurige ziekte van haar aangeslotenen (een soort voorloper van de latere ziekenkas en syndicaat).

De kenspreuk van deze bond was "Recht voor Allen".

Deze vereniging groepeerde een tiental beroepen en een groot gedeelte van de werklieden van de verschillende stadsdiensten van Oostende.

Op 7 april 1912 werd, bij een officiële ontvangst op het stadhuis, door Burgemeester Alfons PIETERS, de bondsvlag overhandigd aan het bestuur.

Dit vaandel is nu nog te zien in het museum van onze Heemkring.

De hieronder afgebeelde medaille werd bij de inhuldiging van het vaandel geschonken aan de aanwezige leden.

MEDAILLE IN VERGULD BRONS Ø 51 mm MET BOL EN RING

R. Vrouw met tak en bloem in de handen, boven een stad en vlaggen.

V. 2 eikentakken in kransvorm met middenin een tekst verdeeld over 6 lijnen:

STADSWERKLIEDENBOND/OOSTENDE/VAANDEL/INHULDIGING/7. APRIL/1912

VAN NESTE GENOOTSCHAP 1927

Dit genootschap werd gesticht te Oostende op 16 oktober 1905 in het hotel "Saint-Georges".

Zij bestond uit verschillende afdelingen met o.a. een voetbalclub, een toneelvereniging, een turnbond en een zangvereniging.

De turnbond werd vanaf het begin geleid door Henri BODDAERT.

Jaarlijks werden er nationale en internationale ontmoetingen gehouden met de nodige sportieve prestaties.

In 1927 was er te Oostende een internaal damesturntoernooi en de hieronder beschreven medaille werd aan alle deelnemers geschonken.

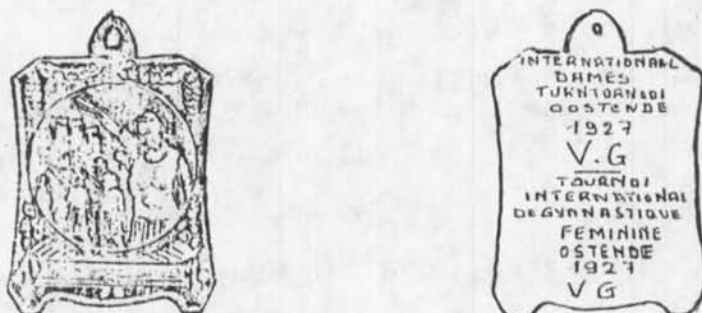
Nu worden er nog steeds turnvoorstellingen gehouden door het Van Neste genootschap. Deze vereniging draagt sedert verschillende jaren de benaming "Oostendse Turnvereniging Noordzee".

MEDAILLE IN VERGULD KOPER AFM : 27/39 mm

R. Groep vrouwen kijkend naar links en een heilgroet uitbrengend.

V. Een tekst verdeeld over 13 lijnen :

INTERNATIONAAL/DAMES/TURNTORNOOI/OOSTENDE/V.G./1927/TOURNOI/
INTERNATIONAL/DE GYMNASTIQUE/FEMININE/OSTENDE/1927/V.G.

p.v.b.a A. & Y. MONBALLIU

Noordzandstraat 72, BRUGGE

Tel. 050 - 33 73 12

Jozef II straat 25, OOSTENDE

Tel. 059 - 70 21 13

VERKOOP en HERSTELDIENST - ONDERHOUD

Schrijfmachines - Elektronische rekenmachines - Bureelmeubelen

Het Heemmuseum is gedurende het Kerstverlof dagelijks (uitgenomen op 24, 25 en 31 december en 1 januari) geopend van 10u tot 12u en van 15u tot 17u.

Kerstmis en Nieuwjaar staan voor de deur !

Wist U dat wij aan de balie van het Heemmuseum wenskaarten met gezichten op oud Oostende verkopen ?

Prijs per kaart + omslag : 30 Fr.

Begravenissen
Crematies

NUYTTEN

Inzake rouw
gaat het om diskretie, takt.
Binnen een beperkte tijd dienen moeilijke,
vaak pijnlijke beslissingen genomen.
Dit vereist ervaring, een gedegen uitrusting
en ook iets bijzonders menselijks,
de juiste toon.

Voor dit alles kan u bij Nuytten terecht.
Begravenissen, crematies, rouwtransporten,
tegen sociale prijzen.
Nuytten is uw steun in droevige dagen.

Tel. 059/80 15 53 & 70.32.78
Torhoutsesteenweg 88
Petit-Paris - Oostende

